

Kuhmon mökkiläistoimikunnan aloite kaupunginvaltuustolle Ontojärven vedenkorkeuden vaihteluvälin selvittämisestä

Khall 07.01.2026 § 3

Valmistelija Kaupunginjohtaja Juhana Juntunen puh. 044 725 5222.

Kuhmon mökkiläistoimikunta on yksi kaupungin vaikuttamistoimielimistä. Vaikuttamistoimielimillä on hallintosäännön 16§:n mukaan oikeus tehdä suoraan aloitteita kaupunginvaltuustolle. Kuhmon mökkiläistoimikunta päätti kokouksessaan 13.12.2025 tehdä kaupunginvaltuustolle hallintosäännön 16§:n mukaisen suoran aloitteen, joka kuuluu seuraavalla tavalla:

”Aihe: Ontojärven vedenkorkeuden ylärajan nousu ja vedenkorkeuden suuret vaihtelut

Tekijä: Kuhmon mökkiläistoimikunta

Tausta

Kuhmon mökkiläistoimikunnan kesän mökkiläistapaamisessa nousi usean osallistujan yhteinen huoli Ontojärven vedenkorkeuden kehityksestä. Erityisesti huolta aiheuttavat vedenpinnan ylärajan koettu jatkuva nousu sekä vedenkorkeuden poikkeuksellisen suuret vaihtelut eri ajankohtina.

Ontojärvi on merkittävä virkistys-, maisema- ja luontokohde sekä tärkeä mökkiasumisen ympäristö. Vedenkorkeuden suuret vaihtelut voivat aiheuttaa haittaa rantarakenteille, luonnonympäristölle, virkistyskäytölle sekä mökkiläisten ja vakituisten asukkaiden omaisuudelle.

Huoli ja perustelut

Mökkiläisten kokemusten mukaan vedenkorkeuden vaihtelut ovat viime vuosina olleet tavanomaista suurempia. Tilanne herättää kysymyksiä:

1. Onko Ontojärven vedenkorkeuden hallinnassa tapahtunut muutoksia?
2. Perustuuko vedenkorkeuden säätely ajantasaisiin selvityksiin ja vaikutusarvioihin?
3. Onko nykyinen vedenkorkeuden vaihteluväli tarkoituksenmukainen järven käytön, ympäristön ja asukkaiden näkökulmasta?

Kuhmon mökkiläistoimikunta esittää Kuhmon kaupunginvaltuustolle, että Kuhmon kaupunki toimittaa UPM:lle em. selvityspyynnön.”

ONTOJÄRVI

Ontojärvi sijaitsee Kainuussa Sotkamon reitillä. Yhdessä 10 km² laajuisen Nurmesjärven kanssa se muodostaa tasapintaisen altaan, jonka ala on 105 km². Ontojärven valuma-alue on järvi mukaan lukien 4949 km² ja järvisyys 11,8 %. Kaksi kolmasosaa valuma-alueesta muodostaa Akonkosken kautta purkautuva latvareitti, jonka suurimmat järvet ovat Lentua ja Lammasjärvi. Muita osa-valuma-alueita ovat Kellojärven alue (613 km²), Vepsänjoki (280 km²) ja Jämäsjoki (220 km²). Ontojärven säännöstely johtuu Katerman vesivoimalaitoksesta, jonka omistaa UPM.

Ontojärven suurimpia saaria ovat Ylä-Honkinen ja Ala-Honkinen. Järven vedenkorkeutta on mitattu vuodesta 1912. Säännöstelyä edeltävällä kaudella keskivedenkorkeus oli NN+157,43 m ja keskimääräinen vuotuinen vedenkorkeusvaihtelu noin 1,5 metriä. Säännöstelyn jälkeen keskivesi on ollut NN+158,05 m, keskimääräinen vuotuinen vaihtelu 390 cm ja ääriarvot NN+159,46 m ja NN+154,88 m.

Liitteenä on ELY-keskuksen julkaisu ” Säännöstelyjen kehittämistyön vaikutukset Oulujoen vesistössä – seurannan tulokset vuosina 1999–2009”.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että Kuhmon kaupunki yhtyy mökkiläistoimikunnan aloitteeseen ja valtuuttaa kaupunginjohtajan toimittamaan em. kolme kysymystä UPM:lle Ontojärven vedenkorkeudesta ja veden vaihteluvälistä.

Merkitään, että pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa tämän pykälän osalta.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Kvalt 12.01.2026 § 3
794/00.02.00/2025

Päätös Kaupunginvaltuusto yksimielisesti hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen.